

INFORMACJA O ZNIECZULENIU

Zabiegi operacyjne i inne czynności lekarskie związane ze znacznym bólem, urazem tkanek, bądź nieprzyjemnymi doznaniem są wykonywane w znieczuleniu. Istnieje wiele rodzajów znieczuleń, m.in.: sedacja, znieczulenie ogólne (narkoza), przewodowe (zewnątrzoponowe, podpajęczynówkowe) blokady nerwów, splotów nerwowych, znieczulenie miejscowe. **W każdym przypadku o doborze właściwego znieczulenia decyduje lekarz anestezjolog w porozumieniu z lekarzem operującym i Pacjentem.** Znieczulenie wykonuje lekarz anestezjolog. Jest on odpowiedzialny za prawidłowe przygotowanie pacjenta do zabiegu, a także za przeprowadzenie znieczulenia. Przed znieczuleniem jest zobowiązany do przeprowadzenia rozmowy wyjaśniającej, zebrania wywiadu dotyczącego stanu ogólnego pacjenta, przebytych schorzeń, alergii.

W czasie trwania znieczulenia dba o prawidłowe funkcjonowanie istotnych dla życia układów: m.in. krążenia i oddechowego, współpracuje z pielęgniarką anestezjologiczną, z lekarzem operatorem, dba o dobrostan, komfort i bezpieczeństwo pacjenta.

Sedacja

Sedacja polega na podaniu leków uspokajających, przeciwbólowych, ma na celu zniesienie dyskomfortu i niepokoju związanego z zabiegami powodującymi zwykle niewielkie dolegliwości bólowe, przeprowadzanych z reguły w znieczuleniu miejscowym. Czasami podczas zabiegu pacjent może odczuwać dotyk, słyszeć odgłosy z sali operacyjnej lub pokoju zabiegowego.

Znieczulenie ogólne

Znieczulenie ogólne, zwane popularnie „narkozą”, polega na wyłączeniu świadomości a tym samym bólu, wywołaniu niepamięci i zniesieniu niepożądaných odruchów u znieczulanego pacjenta.

Do znieczulenia ogólnego zwykle dożylnie podaje się leki przeciwbólowe oraz nasenne, czasami również zwiotczające mięśnie w celu bezbolesnego wykonania procedury medycznej.

W trakcie zabiegu pacjent znajduje się pod bezpośrednim nadzorem zespołu anestezjologicznego, monitorowane są jego czynności życiowe, otrzymuje leki usypiające i przeciwbólowe dożylnie lub w mieszaninie oddechowej, by stworzyć odpowiednie warunki do bezpiecznego przeprowadzenia operacji. Otrzymuje leki przeciwwymiotne by zminimalizować wystąpienie pooperacyjnych nudności i wymiotów.

Często w trakcie znieczulenia ogólnego istnieje konieczność zabezpieczenia drożności dróg oddechowych - intubacja lub wprowadzenie maski krtaniowej, by umożliwić kontrolę pracy układu oddechowego, zapewnić oddychanie, móc podtrzymać stan znieczulenia wziewnymi środkami znieczulającymi.

Znieczulenie przewodowe (regionalne)

Znieczulenie przewodowe polega na wyłączeniu czucia bólu w poszczególnych regionach ciała poprzez podanie leku znieczulającego miejscowo w okolice nerwów przewodzących ból z obszarów ciała, w obrębie, których wykonywany jest zabieg. Znieczulenie przewodowe jest w większości przypadków sposobem znieczulenia, które w najmniejszym stopniu obciąża organizm. Możliwe jest wykonanie wielu rodzajów znieczulenia przewodowego. Najczęściej wykonuje się znieczulenie podpajęczynówkowe, zewnątrzoponowe, blokady splotów nerwowych, blokady poszczególnych nerwów.

Znieczulenie podpajęczynówkowe i zewnątrzoponowe wykonuje się do zabiegów głównie kończyn dolnych, w obrębie krocza i dolnych partii jamy brzusznej. Znieczulenia polegają na podaniu leku miejscowo znieczulającego w okolicę kręgosłupa. Ból związany z nakłuciem towarzyszącym każdemu znieczuleniu przewodowemu jest niewielki, gdyż igły używane do tego celu są bardzo cienkie, jeżeli do znieczulenia trzeba użyć grubszej igły, to miejsce wkłucia jest dodatkowo znieczulane miejscowo.

Znieczulenie miejscowe

Polega na ostrzyknięciu środkiem znieczulającym bezpośrednio operowanych tkanek.

Wybór sposobu znieczulenia

Każdy ze sposobów znieczulenia ma swoje wady i zalety. Lekarz anestezjolog proponuje Państwu takie znieczulenie, które będzie najbardziej komfortowe, najbardziej korzystne i najlepiej dostosowane do planowanego zabiegu operacyjnego.

Ryzyko

Znieczulenie jest bezpieczną procedurą, większość pacjentów nawet tych z poważnymi schorzeniami może bezpiecznie zostać znieczulona bez poważnych komplikacji.

W rzeczywistości ryzyko powikłań związanych z zaproponowaną procedurą medyczną przeprowadzaną w znieczuleniu w większości **zależać będzie od samego zabiegu operacyjnego i stanu zdrowia** oraz towarzyszących chorób przewlekłych niż samego znieczulenia.

Osoby starsze, osoby poddawane ciężkim i rozległym zabiegom operacyjnym, osoby schorowane mogą być narażone na częstsze występowanie pooperacyjnych zaburzeń świadomości, zapalenia płuc, udaru czy zawału serca.

Szczególnie na zwiększone ryzyko okołoperacyjne występuje u pacjentów:

- palących papierosy,
- otyłych,
- cierpiących na obturacyjny bezdech senny
- z cukrzycą
- z padaczką
- wysokimi wartościami ciśnienia tętniczego,
- obciążonych schorzeniami układu krążenia, oddechowego, nerek,
- przyjmującymi leki zaburzące krzepnięcie krwi (np. aspiryna, klopidogrel, dabigatran, acenokumarol, warfaryna, rywaroksaban)
- z zespołem zależności alkoholowej,
- uczuleniami na leki i środki znieczulenia

Ryzyko związane jest najczęściej z rodzajem zabiegu operacyjnego, a nie rodzajem znieczulenia.

Poważne powikłania związane ze znieczuleniem są rzadkie.

U osób obciążonych różnymi schorzeniami znieczulenie ma na celu zabezpieczenie organizmu przed stresem związanym z zabiegiem operacyjnym, chirurgicznym urazem tkanek i bólem.

Jednak każde postępowanie lekarskie wiąże się z określonym ryzykiem (w nawiasach podano przybliżoną częstość występowania danego zjawiska na liczbę pacjentów).

Do możliwych powikłań znieczulenia ogólnego należą m.in.:

- chrypka, ból gardła, dyskomfort w jamie ustnej, gardle, (3/10 - znieczulenie z instrumentalnym udrożnieniem dróg oddechowych)
- nudności, wymioty i zawroty głowy, (3/10)
- uszkodzenie zębów, (1/100)
- zachłyśnięcie treścią pokarmową (1/1000) z następstwem zapalenia płuc (1/10000) (dlatego pacjent musi być na czczo),
- upośledzenie oddychania w okresie bezpośrednio po znieczuleniu, (1/20)
- reakcje alergiczne na środki znieczulające (1:10000),
- wybudzenie śródoperacyjne (2/ 10 000)
- zatrzymanie krążenia (<1/10 000)

Po znieczuleniu przewodowym może wystąpić

- ból głowy (3/100),
- przemijający ból pleców (3/10).
- Uszkodzenia nerwów (przejściowe lub trwałe) wbrew obawom wielu pacjentów występują niezmiernie rzadko (1/10000)

W każdym przypadku mogą wystąpić inne powikłania opisywane i nieopisane dotychczas w literaturze fachowej.

W trakcie każdego znieczulenia możliwe są zaburzenia funkcjonowania układu krążenia, dlatego też przed każdym znieczuleniem konieczne jest założenie do żyły kaniuli (wenflonu), aby w każdej chwili, można było podać potrzebne leki.

Przed zabiegiem i znieczuleniem konieczne jest przestrzeganie następujących zaleceń:

Na wizycie przedoperacyjnej rzetelnie udzielić informacji na temat stanu zdrowia, chorób przewlekłych, przyjmowanych leków, uczuleń, ew. przedstawić dotychczasową dokumentację z leczenia.

Aby zminimalizować niebezpieczeństwo zachłyśnięcia treścią pokarmową, należy: 6 godzin przed zabiegiem nic nie jeść, a 2 godziny nic nie pić.

Należy wstrzymać się od palenia tytoniu, tak wcześnie jak to tylko możliwe.

W przypadku znieczulenia do zabiegu w trybie jednodniowym (ambulatoryjnym):

Do szpitala należy przybyć na umówioną godzinę - zwykle 2 godziny przed operacją.

Pacjent powinien mieć zapewnioną opiekę osoby dorosłej w drodze do domu i 24 godziny od zabiegu w domu.

Po zabiegu, konieczny jest transport autem do domu. W dniu zabiegu, po znieczuleniu nie można prowadzić pojazdów, obsługiwać skomplikowanych urządzeń, podejmować ważnych życiowo decyzji. W razie wystąpienia jakichkolwiek niepokojących objawów, należy natychmiast zatelefonować do lekarza anestezjologa pod wskazany numer lub do szpitala. **Przestrzeganie powyższych zaleceń jest konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa pacjenta w trakcie znieczulenia i zabiegu operacyjnego**

W przypadku jakichkolwiek pytań i wątpliwości w sprawie znieczulenia należy skonsultować się z anestezjologiem w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego we Włocławku

Zapraszamy również do odwiedzenia strony www.znieczulenie.org.pl gdzie znajdziecie Państwo szereg interesujących informacji n/z znieczulenia.